Eduskunnan ympäristövaliokunta, 2.10.2026 klo 9:30 Teams

LAUSUNTO: Valtion talousarvio vuodelle 2027, Pääluokka 35; painottuu teemaan Ympäristön- ja luonnonsuojelu

Luontopalvelujohtaja Henrik Jansson, Metsähallitus

Momentti 35.10.52 (YM)

Metsähallituksen Luontopalvelut (jäljempänä Luontopalvelut) kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunnon koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027.

Luontopalvelujen saama valtion budjettirahoitus on suurimmaksi osaksi ympäristöministeriön momentilla 35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät. Momentilta rahoitetaan kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden, luonnonsuojeluun varattujen alueiden, erämaa-alueiden ja kulttuuriperintökohteiden hoitoa sekä uhanalaisten eliölajien ja luontotyyppien suojelua. Hallituksen esityksessä vuoden 2027 budjettiin on momentille 35.10.52 esitetty yhteensä 45,7 milj. € (47,6 milj. € vuonna 2026), josta ns. perusrahoituksen osuus on 44,7 milj. € ja kertaluonteisen määrärahan 1 milj. € (ARVO-hanke).

Luontopalvelut on uudistanut toimintaansa rohkeasti ja vaikuttavasti
Luontopalvelut on vastannut muuttuvaan toimintaympäristöön ja niukkenevaan rahoitukseen määrätietoisilla uudistuksilla. Organisaatiota ja hallintoa on supistettu, toimintamalleja ja kustannusrakennetta on uudistettu, johtamista on virtaviivaistettu ja resursseja on suunnattu aiempaa suoremmin vaikuttavaan operatiiviseen työhön. Samalla valtakunnalliset toimintamallit, tiedolla johtaminen ja digitaaliset ratkaisut ovat vahvistaneet tuottavuutta ja kykyä palvella kansalaisia yhdenmukaisesti koko Suomessa. Luontopalvelut on osoittanut, että julkista toimintaa voidaan uudistaa ennakoivasti ja vastuullisesti niin, että talouden sopeuttaminen, toiminnan kehittäminen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus etenevät samanaikaisesti. Tehdyt muutokset muodostavat vahvan perustan tuleville investoinneille ja niiden vaikuttavalle toimeenpanolle.

Talouden tasapainottaminen perustuu vaikuttaviin valintoihin
Luontopalvelut kohdentaa tutkittuun tietoon perustuen käytettävissä olevat resurssit tehtäviin, joissa yhteiskunnallinen hyöty on suurin. Painopisteinä ovat kansalaisten retkeilymahdollisuudet ja matkailun vetovoimaa tukeva infrastruktuuri, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä laadukkaat digitaaliset palvelut ja tietovarannot. Samalla palveluverkostoa, rakennuskantaa ja muuta omaisuutta tarkastellaan kriittisesti, jotta ylläpitokustannukset pysyvät kestävällä tasolla ja rahoitusta vapautuu välttämättömiin investointeihin. Valtion strategisiin kulttuuriperintökohteisiin (STRAVA) liittyy kuitenkin edelleen ratkaisematon rahoituskysymys. Mikäli kohteiden säilyttämistä pidetään kansallisesti tärkeänä tavoitteena, tulisi valtioneuvoston tasolla ratkaista, miten niiden pitkäjänteinen hoito ja suojeluarvojen säilyminen turvataan. Digitalisaatioon, tekoälyyn, paikkatietoon, toiminnanohjaukseen ja asiakaspalveluratkaisuihin tehtävät panostukset ovat edellytys seuraavalle tuottavuusloikalle. Luontopalveluihin kohdennettu rahoitus vahvistaa siten jo käynnistettyä uudistumista ja tuottaa hyötyjä luonnolle, kansalaisille, alueiden elinvoimalle ja julkiselle taloudelle.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 Helsinki, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Kohdennetut lisärahoitustarpeet

Luontopalvelujen toteuttamat uudistukset ovat vahvistaneet talouden hallintaa, tuottavuutta ja toiminnan vaikuttavuutta. Nykyinen rahoitustaso ei kuitenkaan mahdollista kaikkien välttämättömien investointien ja kasvavien tehtävien toteuttamista. Lisärahoitustarpeet on siksi kohdennettu kokonaisuuksiin, joissa rahoituksella voidaan saavuttaa suurin yhteiskunnallinen hyöty. Luontopalvelujen rahoittamiseen kannattaa panostaa, koska suhteellisen pienellä julkisella rahoituksella saadaan aikaan merkittäviä hyötyjä matkailuelinkeinolle, luonnolle, ihmisten hyvinvoinnille ja koko yhteiskunnalle.

- 5,5 miljoonan euron lisäys vuodessa Luontopalveluille retkeilyinfran, lähiluontokohteiden ja digitaalisten palvelujen ylläpitoon ja kehittämiseen. Toimenpiteellä vahvistetaan kansanterveyttä, ehkäistään sairauksia ja tuetaan matkailun kasvua.
- 3 miljoonan euron investointirahoitus matkailun kasvun mahdollistamiseen ja kestävyyden varmistamiseen kansallispuistoissa. Matkailu kasvaa nopeasti etenkin Lapissa ja erityisesti kesäkaudella. Vetovoiman säilyttäminen edellyttää panostuksia saavutettavuuteen, palveluihin ja perusrakenteisiin.
- 15 miljoonan euron lisärahoitus Helmi-elinympäristöohjelman toteuttamiseen ja EU:n ennallistamisvelvoitteisiin vastaamiseen. Nykyisellä rahoitustasolla voidaan toteuttaa vain noin kolmasosa vuoden 2030 Helmi-tavoitteiden edellyttämistä vuosittaisista toimenpiteistä. Rahoitus hidastaa luontokatoa, vahvistaa luonnon monimuotoisuutta, tukee ilmastotavoitteita ja mahdollistaa ennallistamisen nopean käynnistämisen valtion suojelualueilla.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 Helsinki, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7